

Paveliću ili taj njemu barem s ove tri zgone: oba su slavila mladu misu u Gospinu svetištu na Trsatu, jedan nije htio da bude imenovan senjskim kanonikom a drugi se otimao da ne postane hvarskim biskupom, a sličan im je i postupak u razmircama kat. pokreta kod nas. Jedan i drugi bili su priprosti ljudi koji su živjeli od liturgije i za nju kod nas mnogo učinili.

Za ovakav smo životopis istaknutog svećenika i pjesnika o. Badaliću zaista harni, ali ta zahvalnost ne mora isključiti jednu napomenu. U knjizi se mnoge stvari i izreke ponavljaju, više puta i doslovce. Stječe se dojam da je životopis mogao biti dobrano pre-rađen i time dosta skraćen (a onda i jeftiniji). Pogotovo kad nam pisac obećaje (str. 5. i 307) novu knjigu o načinu Pavelićeva pjesničkoga stvaranja s antologijom njegovih izabranih pjesama. I u ovom životopisu ima već dosta pjesnikovih navoda (od kojih je možda bilo bolje izostaviti na koricama vrlo jaku pjesmu »Gospodin otpalom svećeniku« s onako drastičnom opomenom na kraju koja teško da što rekne sličnima naših dana), pa je valjda bilo bolje sve složiti u jednoj knjizi. U svakom će slučaju svi s velikom koristi pročitati ovaj zanimljiv životopis.

M. Kirigin

2. SVEŠČIĆ HRV. ČASOSLOVA

Bila je skoro polovica korizme kad smo pretplatnici primili dodatni svešćić koji obuhvaća vrijeme samo do II uskrsne (»bije-le«) nedjelje. Ne treba se tome čuditi kad je taj posao tako opsežan i težak, a uz to se očito vrši bez potrebnih pretpriprava. Sva je sreća da je izdavač našao za himne i patristička čitanja vrsne prevodioce koji svoj posao većinom obavljaju vrlo dobro. Nažalost, to se ne može reći za redaktore i korektore toga važnog izdanja pa ćemo navesti zapažene nedostatke. Tko se s njima složi može ih ispraviti u svojem primjerku, što je posebno važno za one koji mole u zajednici da ne nastane zbrka na mnogim mjestima.

Na str. 1113. i kod ostalih korizmenih himana izraz »U posvećenom postu tom« ne odgovara izvorniku gdje je sada prema našoj korizmenoj praksi »ieiunium« pretvoren u »abstinentia« ili »parcitas«. Kao što kroz korizmu u misnim molitvama više ne spominjemo izraze poput »macerationes« tako je bolje i u himnima upotrebljavati riječi koje nas mogu poticati na druga pokorna djela koja nam Crkva preporučuje u ovo vrijeme duhovne obnove.

Na str. 1115. svi će u 8. stihu opaziti da je slagar zamijenio jedno slovo, ali svi se neće sjetiti da na kraju toga himna treba dodati običajan Amen. Taj je ispušten i na str. 1316, 1318, 1319, 1404, 14955, 1503. Grčki se izraz »metanoia« s pravom češće prevodi »obraćenje« koje bi bolje stajalo i na kraju prvog odsjeka 2. čitanja na str. 1121, a sigurno treba malo bolje »kao« zamijeniti s »nego«.

U Molbenici na str. 1123. prema originalu molimo da Bog naša srca očisti i u ljubavi ih učvrsti. Da je kod toga nužna naša suradnja, razumije se samo po sebi i to molitva ovdje ne naglašava. Malo dalje su životne obične prilike (in solitis adiunctis) previše umanjene.

Na str. 1128. u 4. alineji mjesto »poodmaklima« za »inter profectuum gradus« moglo bi se jasnije reći, npr. »onima koji su uznapredovali«. Još sigurnije treba u alineji 6. »sposobnostima« zamijeniti »imanjem« (facultates), a malo dalje bi za ljubav bolje bilo reći »koju dugujemo« i prema izvorniku ne ispustiti da je se može »uvijek« ispuniti.

Pri vrhu str. 1130. s »ona« bilo bi jasnije da je Crkva sakrament spasenja. A u predzadnjoj prošnji na str. 1132. ne molimo da Bog pritekne u pomoć potrebnima već da ljude potakne da drugima »pritiču« (consulant).

Na str. 1135. u redu 4. zagrljaji nisu neizmijerni nego neizrecivi (ineffabilibus). U alineji 3. nije rečeno da se duhovno bogatstvo ne smije odbiti već »koje se ne može odnijeti (oteti, non est auferenda)«. Malo dalje se »Njegov duh« ne odnosi na Gospodina nego na molioca, za što je dosta veliko slovo promijeniti u malo, a to traži i interpukcija.

U predzadnjoj molbi na str. 1136. ne molimo za buduće kršćenike nego za sve koji su se krštenjem već nanovo rodili (renatis). U molitvi na slijedećoj stranici izvornik veli da naša duhovna obnova mora biti iskrena (sinceris), što i bolje odgovara izvanjskim činima.

U antifoni na str. 1138. manjka subjekt »svadbenici« koje izvornik spominje (convivae nuptiarum). U ant. IV tjedna izvornik mjesto »na nj« ima »na Isusa« i zašto ga ne spomenuti?

U 2. prošnji na slijedećoj stranici (i na str. 1328, 1333, 1338, 1344 i 1349) tražimo zaštitu »te možemo žalosne tješiti onom utjehom kojom ti nas tješiš« (maerentesque confortemurea consolatione, qua et ipsi a te confortamur). Malo dalje bit će jasnije ako se »u gorkim trenucima« prebaci iza »vjernima«. U zadnjoj prošnji za izvornik »Corpori claritatis tuae defunctos configurare digneris« treba stajati »Dostoj se pokojnike suobličiti svome slavnom tijelu«.

Na str. 1146. i 1218. kod Lazara bilo bi jasnije »od sna« (a somno).

Nije lako prevoditi Augustinov stil, stoga se ne smiju ispuštati njegovi izrazi, kao što je na str. 1148. na početku izostao njegov odgovor »Quasi unus« tj. »Izgleda da je jedan«. U slijedećoj alineji treba ispustiti »nije« i zarez, a mjesto »ne« staviti »nije«. Malo dalje »provectus« valjda ne znači »starenje« već napredak ili slično.

Na str. 1152. u ant. za »Blagoslovljen« pretvoren je lukavi (calidus) napasnik u ljutog, a na str. 1154. u 6. redu odozdo korektor je ostavio »češće« a ide »čišće« (puriozem). Na slijedećoj je stranici za proroka Amosa bolje reći da je od Boga nadahnut mjesto božanski.

U prvoj prošnji na str. 1165. i 1291. izvornik iza »molitvu« ima još »u tvome imenu« (in nomine tuo). U antifoni pak na str. 1171. (i 1383.) prijevod po drugi put dodaje »tri dana i tri noći« čega u latinskom nema.

Na str. 1168. pri dnu čitanja vjerojatnije je »zemlju« (terram) a ne »zemlje«, a na sličnom mjestu na str. 1173. »primio« (excepit) a ne »oslobodio«.

Po sredini prvog odsjeka na str. 1178. izvornom »velamini« bolje bi odgovaralo »pokrivalu« nego »volji«, a »asperitati« bolje »oštrini« ili »oštrom trnju« nego »hrapavosti«. Isto tako na početku 2. alineje na slijedećoj stranici za »excusare« bolje »opravdati« nego »oprostiti«.

U Molbenici na str. 1180. i 1308. nije govor o prekomjernom jelu i hrani već o zasićenosti (saturitatem), a malo dalje bolje je prema izvorniku ispustiti »se«. U Molitvi ne kažemo »svojoj Crkvi« nego »svojim vjernicima« (fidelibus tuis), a »u pripravi« treba dopuniti sa »što prikladnije« (aptius). Na dnu iza »Srednji čas« manjka: 1137.

Na str. 1186. na početku (i na str. 1313) »humilis« obično prevodimo sa »ponizna«, a u molitvi treba dodati da »uvijek« (semper) tražimo.

Da kod recitiranja ne nastane zbrka, na str. 1188. crvene crtice treba pomaknuti za jedan redak naprijed, a mjesto »pomirenja... omogućio« latinskom bolje odgovara »zadovoljštine koju je za nas dao«. Tako i na str. 1244.

Na str. 1190. u alineji 2. za skandal je uvriježena riječ sablazan, a u citatu dalje riječ nije čitava već sigurna ili slično. U uvodu prošnji na str. 1193. i 1249. stoji »humiliter« pa se može reći: ponizno ga molimo.

Prva ant. na str. 1199. ima na svršetku »govori Gospodin«, a na početku Prošnje izostaviti »nam« i »onima koji mole« prebaciti naprijed.

Na str. 1201. u alineji 1. Augustin citira evanđelje ovako: »Isus se usrdno molio i krvlju znojio«. Pri vrhu pak slijedeće stranice prijevod je skratio i izmijenio tekst koji ne glasi »a ne izusti ni riječi« već »dobrovoljno ga ispusti jer ga je imao natrag primiti« (recepturus, non amisit invitus).

U Molbenici na str. 1203. manjkaju crvene crtice. Mnogo će više smetati krivi brojevi koje tu počinju a moraju se ovako ispraviti: 1157=1163, na str. 1236: 1129=1174, 1139=1176; na str. 1239: 1135=1179, 1138=1181; na str. 1242: 1142=1185; na str. 1256: 1162=1202, 1165=1203; na str. 1260: 1169=1207, 1170=1125; na str. 1263: 1139=1131.

Na str. 1206. alineja 1. ako je ispravan latinski tekst, onda »manducationem« nije »vodu«, »introierunt« nije »uzrasli« već »unišli«, a »pravu« je mjesto »prvu« ili najbolju (optimam).

Na str. 1210. u alineji 4. bolje je prevesti i »sibi«, tj. da nam se ne dogodi. Malo dalje su dvije tiskarske pogreške koje treba ispraviti u: bojimo i ulijeva. Pri dnu stranice bolje je ne ispustiti »omnis« pa glasi: sav strah Božji, a onda logičnije: te njegovo strahovanje nadvladava savršena ljubav. U zadnjoj alineji na slijedećoj stranici »per multorum doctrinam« znači »da preko pouke mnogih nademo« a ne »a to je put istine«. Večernja je toga dana na str. 1131.

Na kraju 1. alineje str. 1214. »nihil tamen indigente Deo ab homine« treba prevesti: ništa Bog nije trebao od čovjeka. Tu misao isti pisac dva puta ističe i u čitanju na str. 1206.

Na kraju 2. alineje str. 1216. mjesto »iščekivanja« treba stajati »shvaćanja« ili sično jer latinski tekst ima »supra omnem sensum«.

U molitvi na slijedećoj stranici nije »svoje slave« već »nebeskih dobara« (caelestium rerum).

U 2. ant. str. 1218. u izvorniku nema »jer je dobrostivo«. Poslije 3. ant. treba dodati: Kratko čitanje i kratki otpjev kao na str. 1145.

Na kraju 2. alineje str. 1220. sigurno je tiskarska pogreška »Naprotiv« za »naprosto« (simpliciter) ili: jednostavno, samo. Na kraju tog čitanja bolje je u evanđeoskom citatu ostati kod običajnog »koji se mučite« i onda: da se više ne bi mučila, trudila.

Pri dnu str. 1228. treba ispustiti »a« i »oni« a suvišno je i »uporno«. Na vrhu slijedeće stranice za »pietatem« bolje mjesto »poštivanje« staviti dobrotu ili ljubav, a deset redaka dalje »izgubimo« ispraviti u »izgubismo« (perdidimus).

Na str. 1232. u alineji 1. mjesto »što je u krugu ušiju« bilo bi jasnije »što spada na uši« (quae sub aures cadunt). U molitvi su ispuštene riječi »nutriti« dakle: nasićeni tvojom riječju«, i »sancta continentia« dakle: tebi svetom uzdržljivošću budemo.

Na str. 1235. u alineji 6. negacija »nullum sensum passionis« traži »ne« ispred glagola »uklanja« i onda ima smisla slijedeći »ali«.

Prevodilac je molitava izbjegavao izraze o Božjem veličanstvu pa je na str. 1236. »Maiestatem tuam, Domine« pretvorio u »veliki i milosrdni Bože«. Vrlo je slobodno prevedena i molitva na str. 1239, naročito njezin završetak koji glasi: et monitis inhaerere valeamus, te largiente, caelestibus, što bi se moglo reći: i da tvojom pomoću uzmožemo prijanjati opomenama koje dolaze s neba.

U zadnjem odsjeku čitanja na str. 1241. valjda će svi opaziti da na početku »ne« treba pretvoriti u »me«, a pri kraju treba biti: preko siromaha i onih koji dan-danas leže na zemlji, da bi nas... (per pauperes humique hodierno die provolutos).

Na str. 1246. u alineji 4. na kraju pitanja mjesto »ne bi« bolje: nije.

Na str. 1255. lako je uvidjeti da je u alineji 5. »odlučnije« pogreška mjesto »odličnije« (eminens), a malo teže da u alineji 6. »et diversis debilitatibus impeditos« nije govor o »onima koje onemogućuje najrazličitija poteškoća« već »opterećene raznovrsnim mukama (slabostima)«.

Na str. 1259. u alineji 4. mjesto »da mu ne bi tko« treba stajati »niti mu je predbacivao išta od onoga...« (nec ei quidquam), a malo dalje iza »zadavajući« bit će jasnije ako se nadoda »joj«.

Na str. 1262. u alineji 1. mjesto »što se zbiva u« bolje »što se ima zbiti s« (gerendum), u alineji 5. mjesto »vas« treba biti »nas« (nos) i iza »ne bismo« treba dodati »svim srcem« (toto cordis affectu). U alineji 6. su tiskarske pogreške »ostavio« mjesto »ostavilo« i »srca« mjesto »sna« (somni). U alineji 7. čitav tekst glasi: ni bez istinske ljudskosti (humanitatis veritate) ni bez punine božanstva. U alineji 8. mjesto »Na ljudsku narav spada« bit će valjda bolje reći: Nama je na korist (Nostrum est), jer se zapravo ne može reći da Isusovo uskrsnuće i uzašašće spada na ljudsku narav.

Po sredini drugog odsjeka čitanja na str. 1265. za »divinis libris intendunt« mjesto »vođe brigu o« bit će možda bolje »prijanjaju uz«.

(Nastavit će se)